

۳۵۵۸۷

۳۰ / ۷ / ۱۳۸۰

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان

« بررسی نگرانیهای دختران نوجوان در مورد سلامتی خود در دیرستان های

دولتی شهر رشت سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ »

پایان نامه :

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری

(گرایش آموزش بهداشت جامعه)

استاد راهنما:

01768

جناب آقای دکتر محمد اشرف سمنانی

نگارش :

۳۴۴۸۷

لیلا میرهادیان

آبان ۱۳۷۷

تقدیم به :

مادرم عزیز و مهربانم، که حاصل سالها رنج و زحمت او روشنی بخش راهم در زندگی و تحصیل علم بوده و هست.

تقدیم به :

همسر مهربان و شکیبایم، گرامی ترین یاور من در زندگی که حمایت هایش مرا در راه کسب علم به سر منزل مقصود رساند.

تقدیم به :

خواهر دلسوز و فداکارم، که در تمام فراز و نشیب های زندگی همراهم بوده و صمیمانه یاریم نموده است.

تقدیم به :

جامعه پرستاران و پویندگان راه علم و دانش، آنانی که در جهت ارتقاء سلامت و تندرستی جامعه مان تلاش می کنند.

«ب»

چکیده پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی - همبستگی با هدف بررسی نگرانیهای دختران نوجوان در مورد سلامتی خود در دبیرستانهای دولتی شهر رشت سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ می باشد. از میان ۱۹۹۷۴ نفر دانش آموزان دختر دبیرستانی، تعداد ۱۲۰۹ نمونه بصورت تصادفی انتخاب شده اند، که پس از مطالعه پرسشنامه ها اطلاعات مربوط به ۱۰۲۰ تن از نمونه ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و باقیمانده نفرات جهت همسان نمودن، از کل نمونه ها حذف گردیدند. به تمام واحدهای مورد پژوهش در مورد هدف انجام پژوهش توضیح کافی داده شد و آنان در رد یا قبول شرکت در پژوهش آزاد بودند و نام شرکت کنندگان نیز در پرسشنامه ها قید نگردید. سوالات پرسشنامه شامل دو بخش بود. بخش اول مربوط به بررسی مشخصات فردی و بخش دوم مربوط به بررسی نگرانیهای سلامتی واحدهای مورد پژوهش که خود شامل سه قسمت بررسی نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد.

یافته های این پژوهش نشان داد، میانگین سنی واحدهای مورد پژوهش ۱۶/۶ سال می باشد. اکثر آنها فرزند میانی خانواده و دارای خانواده های ۵ تا ۷ نفری بوده اند. نتایج پژوهش در ارتباط با نگرانیهای جسمی دختران نوجوان بیانگر آن است که این نگرانیها به ترتیب اهمیت و بررسی میانگین امتیاز عبارتند از: وضعیت مو، وضعیت دندانها، جوش جوانی / زیبایی چهره، وضعیت قاعدگی، چاقی، بوی بد دهان و بدن، کوتاهی قد، ضعف بینایی، اندازه سینه ها،

لاغری و بلندی قد.

نتایج پژوهش در ارتباط با نگرانیهای روانی دختران نوجوان نشان می‌دهد که این نگرانیها به ترتیب عبارتند از: مرگ والدین یا یکی از عزیزان، مشاجره والدین، مسخره شدن توسط دیگران، اضطراب، پرخاشگری، عدم توجه از طرف جنس مخالف، خیال‌پردازی، نداشتن آزادی عمل و استقلال در خانواده، افسردگی و گوشه‌گیری، خجالتی بودن و کمرویی، ترسو بودن و وضعیت خواب.

در رابطه با نگرانیهای اجتماعی دختران نوجوان، یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که این نگرانیها به ترتیب اهمیت عبارتند از: ورود به دانشگاه، وضعیت تحصیلی فعلی، انتخاب شغل در آینده، انتخاب همسر و ازدواج، تبعیض بین دختر و پسر، وضعیت اقتصادی خانواده، کمبود امکانات مدرسه، روابط با والدین، نحوه گذراندن اوقات فراغت، روابط با دوستان و همسالان، روابط با خواهر و برادر و روابط با اولیاء مدرسه.

همچنین در رابطه با تعیین اولویتهای اول تا سوم نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی واحدهای مورد پژوهش از دیدگاه آنان، مهمترین یافته‌های پژوهش مبتنی بر این است که در حیطه جسمی به ترتیب نگرانی در مورد زیبایی چهره، وضعیت مو و جوش جوانی؛ در حیطه روانی، مرگ والدین یا یکی از عزیزان، مسخره شدن توسط دیگران و مشاجره والدین؛ و در حیطه اجتماعی، ورود به دانشگاه، انتخاب همسر و ازدواج و انتخاب شغل در آینده؛ اولویتهای اول تا سوم نگرانیها از دیدگاه واحدهای مورد پژوهش می‌باشند.

در بررسی همبستگی بین برخی مشخصات فردی و سطح نگرانیهای واحدهای مورد پژوهش، یافته‌ها نشان می‌دهد که تنها بین سن واحدهای مورد پژوهش و سطح نگرانیها رابطه آماری معنی‌دار وجود دارد. بدین معنا که با بالا رفتن سن نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی واحدهای مورد پژوهش افزایش می‌یابد.

با در نظر گرفتن تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی. در کل نتایج این پژوهش در رابطه با نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی دختران نوجوان. تناقض مهمی با نتایج مطالعات مشابه ندارد و تا حد زیادی آنان را تأیید می‌کند. براساس همین یافته‌ها پیشنهاداتی جهت انجام پژوهش‌های بعدی ارائه گردید. کاربرد نتایج و یافته‌های این پژوهش می‌تواند در زمینه‌های مختلف بخصوص در جهت آموزش بهداشت و ارائه طرح‌هایی در راستای برنامه‌های ارتقاء سلامت دختران نوجوان جامعه، مؤثر باشد.

«الف»

سپاس

سپاس و ستایش به درگاه پروردگار یگانه که جهان را هستی بخشید و انسان را به زینت علم آراست خداوند را سپاس می‌گویم که در تمام لحظات زندگی یاورم بوده و از دریچه لطف و رحمت خود بر من منت نهاده و قدرت و توان قدم نهادن در راه تحصیل و دانش راه اعطا فرمود. پروردگارا، اینک که پژوهش خود را به زیور نام تو می‌آرایم، ضمن شکرگزاری به پیشگاه کبریائیت لازم می‌دانم مراتب سپاس و تشکر خویش را از اساتید ارجمند و محترمی که در به ثمر رساندن این تحقیق مرا یاری نمودند، ابراز نمایم.

با تقدیم سپاس فراوان حضور استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر سمنانی که در تمام مراحل تدوین پایان نامه، با کمال صبر و بردباری، مرا مورد راهنماییهای ارزنده خویش قرار داده و از هیچ کوششی دریغ نورزیدند.

با تقدیم سپاس فراوان حضور استاد محترم مشاور سرکار خانم افشار که در نهایت صمیمیت و علاقمندی در تدوین این پایان نامه، با مشاوره‌های دلسوزانه خویش پژوهشگر را یاری نمودند.

با تقدیم سپاس فراوان حضور استاد محترم سرکار خانم دکتر محفوظ پور که وقت ارزشمند خود را صرف نظارت بر این پژوهش نمودند و با ارائه نظرات اصلاحی خویش پژوهشگر را یاری رسانیدند.

با قدردانی و سپاس فراوان از استاد محترم آمار سرکار خانم عطرکار روشن که در تجزیه و تحلیل بخش آماری این پژوهش نگارنده را مساعدت فرمودند.

از زحمات ریاست محترم دانشکده سرکار خانم حسین زاده، معاونت محترم آموزشی سرکار خانم دبیریان، معاونت محترم پژوهشی سرکار خانم شهابی و کلیه اساتید دانشکده، که در طی این مقطع تحصیلی نگارنده را یاری نمودند، کمال تشکر را دارد.

«ج»

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
الف.....	سپاس
ب.....	چکیده پژوهش
ج.....	فهرست مطالب
د.....	فهرست جداول
	فصل اول:
۱.....	معرفی پژوهش
۱.....	زمینه پژوهش
۷.....	اهداف
۷.....	هدف کلی
۷.....	اهداف جزئی
۷.....	سوالات پژوهش
۸.....	پیش فرضها
۸.....	محدودیت پژوهش
۹.....	تعریف واژه‌ها
۹.....	نگرانی
۹.....	سلامت

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۰	نوجوانی.....
	فصل دوم:
۱۱	دانستیهای موجود درباره موضوع پژوهش.....
۱۱	چهارچوب پنداشتی.....
۱۱	مفهوم سلامتی.....
۲۰	رشد و تکامل جسمانی.....
۲۳	رشد تکامل روانی - جنسی.....
۲۵	رشد و تکامل روانی - اجتماعی.....
۳۰	رشد و تکامل شناختی.....
۳۳	رشد و تکامل مهارتی.....
۳۴	رشد و تکامل اخلاقی.....
۳۵	بهداشت دهان و دندان.....
۳۶	چاقی.....
۳۸	آکنه.....
۳۹	بوی بد بدن.....
۴۰	قاعدگی.....
۴۱	مشکلات مربوط به قاعدگی.....

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۴۱	فقدان قاعدگی
۴۲	آمنوره اولیه
۴۲	آمنوره ثانویه
۴۳	قاعدگی دردناک
۴۳	بی‌نظمی‌های قاعدگی
۴۴	سندرم پیش از قاعدگی
۴۴	اندازه و شکل پستان
۴۵	بلندی و کوتاهی قد
۴۵	نقایص ظاهری
۴۶	وضعیت خواب
۴۷	تصویر ذهنی از بدن
۴۹	بحران هویت
۵۰	عدم وابستگی و استقلال
۵۱	ترس
۵۳	خشم و پرخاشگری
۵۳	خیال پردازی
۵۴	واکنش‌های اضطرابی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۵	افسردگی نوجوانان
۵۶	روابط خانوادگی
۵۹	روابط با گروه همسالان
۶۲	روابط با جنس مخالف
۶۳	جامعه و نقش اجتماعی نوجوانان
۶۵	انتخاب شغل
۶۷	فعالیت‌های اوقات فراغت
۶۹	مروری بر مطالعات انجام شده
	فصل سوم:
۷۸	روش پژوهش
۸۴	ملاحظات اخلاقی
	فصل چهارم:
۸۷	جداول مربوط به مشخصات دموگرافیک
۸۹	جداول مربوط به نگرانی‌های سلامتی
	فصل پنجم:
۱۰۴	نتایج پژوهش
۱۰۴	تجزیه و تحلیل یافته‌ها

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۲۳	نتیجه‌گیری نهایی
۱۲۶	کاربرد یافته‌ها در پرستاری
۱۲۹	پیشنهادها برای پژوهش‌های بعدی
	فهرست منابع:
۱۳۰	منابع فارسی
۱۳۱	منابع انگلیسی
	پیوست‌ها:

پیوست شماره (۱): فرم پرسشنامه

پیوست شماره (۲): فرم مجوز انجام پژوهش

پیوست شماره (۳): برخی نمودارهای مربوط به مشخصات

دموگرافیک و یافته‌های پژوهش

خلاصه پژوهش به زبان انگلیسی

فهرست جداول

صفحه

عنوان

- جداول (۱) تا (۵) مربوط به مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش
- جدول (۱): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب سن، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۷
- جدول (۲): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب رشته تحصیلی، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۷
- جدول (۳): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب پایه تحصیلی، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۷
- جدول (۴): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب رتبه تولد در خانواده، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۸
- جدول (۵): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب تعداد افراد خانواده، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۸
- جداول (۶) تا (۸): مربوط به نگرانیهای واحدهای پژوهش در مورد سلامت جسمی، روانی و اجتماعی خود در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۹
- جدول (۶): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب نگرانیهای جسمی، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۸۹
- جدول (۷): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب نگرانیهای روانی، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۰
- جدول (۸): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب نگرانیهای اجتماعی، در دبیرستان‌های دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۱

فهرست جداول

عنوان

صفحه

جداول (۹) تا (۱۱) مربوط به اولویتهای اول تا سوم نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی واحدهای پژوهش از دیدگاه آنان.

جدول (۹): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب دیدگاه آنان در مورد اولویتهای اول تا سوم نگرانیهای جسمانی، در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۲

جدول (۱۰): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب دیدگاه آنان در مورد اولویتهای اول تا سوم نگرانیهای روانی، در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۳

جدول (۱۱): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب دیدگاه آنان در مورد اولویتهای اول تا سوم نگرانیهای اجتماعی، در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۴

جداول (۱۲) تا (۲۰) مربوط به تعیین همبستگی بین برخی مشخصات فردی واحدهای پژوهش با سطح نگرانیهای جسمی، روانی و اجتماعی دختران نوجوان، در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶.

جدول (۱۲): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب سطح نگرانیهای جسمی و سن در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۵

جدول (۱۳): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب سطح نگرانیهای روانی و سن در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۶

جدول (۱۴): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان بر حسب سطح نگرانیهای اجتماعی و سن در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶ ..... ۹۷

فهرست جداول

عنوان

صفحه

- جدول (۱۵): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای جسمی و تعداد افراد خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۹۸
- جدول (۱۶): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای روانی و تعداد افراد خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۹۹
- جدول (۱۷): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای اجتماعی و تعداد افراد خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۱۰۰
- جدول (۱۸): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای جسمی و رتبه تولد در خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۱۰۱
- جدول (۱۹): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای روانی و رتبه تولد در خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۱۰۲
- جدول (۲۰): توزیع فراوانی مطلق و نسبی دختران نوجوان برحسب سطح نگرانیهای اجتماعی و رتبه تولد در خانواده در دبیرستانهای دولتی شهر رشت، سال تحصیلی ۷۷ - ۱۳۷۶..... ۱۰۳

سازمان نظامی و اطلاعاتی
تیم تخصصی